

ИЗВЕШТАЈ О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Сања Радослава Сретић
Датум и место рођења	10.06.1987. год. у Нишу
Основне студије	
Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Педагогија
Звање	дипломирани педагог
Година уписа	2006/2007 год.
Година завршетка	2010 год.
Просечна оцена	9.51

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Педагогија
Звање	Мастер педагог
Година уписа	2010/2011 год.
Година завршетка	2012. год.
Просечна оцена	10,00
Научна област	Социјална педагогија
Наслов завршног рада	Подстицање просоцијалног понашања адолесцената

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Педагогија
Година уписа	2018/2019. год.
Остварен број ЕСПБ бодова	110
Просечна оцена	9.91

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1.	<p>Maksimović, Ž.J, Sretić, S. (2020). Social, Emotional and Pedagogical Competence of a Teacher as a Prerequisite for the Prosocial Behavior of a Student. In Savić, V. & Cekić-Jovanović, O. (Eds.). <i>PROFESSIONAL COMPETENCES FOR TEACHING IN THE 21ST CENTURY</i> (490-506). Jagodina: Faculty of Education.</p> <p>ISBN 978-86-7604-194-7 UDK: 316.622:371.12 https://doi.org/10.46793/petja.19.490M</p> <p>Рад је усмерен на истраживање социјалних и емоционалних компетенција наставника као предиктора просоцијалног понашања ученика. У истраживању је учествовало 366 наставника основних школа на територији Града Ниша. Резултати овог истраживања су показали да постоји статистички значајна разлика у поседовању социјалних, емоционалних и педагошких компетенција наставника у односу на варијаблу пол док у односу на варијаблу дужина радног стажа наставника таква разлика није утврђена. Другим речима, резултати овог истраживања су недвосмислено показали да социјалне, емоционалне и педагошке компетенције наставника без обзира на потребе и захтеве савременог друштва и образовног микросистема и даље су недовољно заступљене у образовању, професионалном деловању и усавршавању наставника.</p> <p>Рад припада научној области докторске дисертације</p>	M63
	ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО	

Јевтић, Б. и Сретић, С. (2019). Мултифакторска детерминисаност појаве и манифестације поремећаја у социјалном понашању младих у периоду ране адолесценције. У: Маринковић, С. (Ур.). *Наука, настава и учење-проблеми и перспективе* (165-184). Ужице: Педагошки факултет ISBN 978-86-6191-060-9 УДК 316.624-053.6(497.11)

- Овим квалитативним истраживањем аутори су имали за циљ да утврде факторе који индивидуално и/или синергијски делују на формирање и манифестацију поремећаја у социјалном понашању на раном адолесцентном узрасту. Ово нарочито из разлога што поремећаје у социјалном понашању испољавају млади испод четрнаест година чинећи озбиљна кривична дела, а чије понашање не може бити на другачији начин санкционисано осим саветодавним разговорима са њима и њиховим родитељима или старатељима. У истраживању су коришћени различити извори података, интервјуи са децом и њиховим родитељима, анализа расположиве документације релевантних институција система, опсервација понашања деце, теренске посете породицама. Квалитативна анализа је показала да млади са поремећајима у социјалном понашању потичу из мултипроблемских породица и да је њихово понашање последица бројних (индивидуалних, породичних, социјалних) фактора који захтевају мултидисциплинарни и холистички приступ.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

M63

Сретић, С. (2022). Не(емпатичност) починилаца вршњачког насиља – савремени социјално-педагошки изазов у заштити деце. У: Маринковић, С. (Ур.). *Наука и образовање-изазови и перспективе* (87-104) Ужице: Педагошки факултет. ISBN 978-86-6191-074-6 УДК 364.63-057.874(497.11) <https://doi.org/10.46793/NOIP.087S>

- У трагању за одговором да ли је недостатак емпатије узрок свеприсутне суровости и агресивности међу младима, спроведено је емпиријско истраживање са циљем да се утврди испољавање емпатије међу починиоцима вршњачког насиља који су евидентирани у основним и средњим школама на територији Града Ниша и околине, као и у Центру за социјални рад у Нишу. Добијени резултати показали су да је међу адолесцентима у већој мери испољена афективна у односу на когнитивну димензију емпатије. Такође, резултати серије регресија сугеришу да су се субскеале агресивности вербална агресија, физичка агресија и љутња издвојиле као значајни предиктори испољености емпатије код починилаца вршњачког насиља. Такви резултати истраживања имплицирају потребу за интензивним промовисањем емпатије и просоцијалног развоја кроз програме за развој социјалних и емоционалних компетенција младих.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

M63

Јевтић, Б. и Сретић, С. (2018). Подстицање просоцијалног понашања ученика у средњим школама, *Годишњак за педагогију*, 3(1), 29-45 ISSN 1821-4770 UDK: 37.064.2; 371.135:174 <https://doi.org/10.46630/gped.1.2018.03>

- У овом раду аутори су истраживањем обухватили поступке и активности наставника усмерених ка развијању и подстицању просоцијалног понашања младих у средњим школама средњег и стручног усмерења. Резултати спроведеног истраживања су показали да се просоцијално понашање младих у средњим школама подстиче на скоро идентичан начин. Подаци на укупном узорку показују заступљен тренд и корелацију наставничког деловања на подстицању просоцијалног понашања и ученичког просоцијалног понашања мереног преко шест аспеката. Показало се да не постоји повезаност наставничког рада на подстицању просоцијалног понашања код ученика са исказаним просоцијалним понашањем самих ученика.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

M54

Maksimović, J. & Sretić, S. (2018). Principle of evidence of John Amos Comenius as a basis for the development of pedagogical research techniques and instruments. *Siedlce Comeniological Research Bulletin, Towards Comeniology as a Science, discussions – polemics – dilemmas*, 6(1), pp. 243-256. ISSN 2450-7245, e-ISSN 2658-1973, ICV: 78.40 <https://doi.org/10.5604/01.3001.0013.6255> Baza: INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

- У овом раду су аутори проучавали принцип очигледности у педагошкој теорији Јана Амоса Коменског. Примарни циљ овог рада огледа се у проучавању утицаја принципа очигледности на развој методологије педагошких истраживања. Начињен је осврт и на утицај који је Коменски оставио на његове следбенике Жана Жака Русоа и Јохана Фридриха Песталоција нарочито са аспекта даљег развоја принципа очигледности у њиховим теоријама образовања. Методом теоријске анализе потврђена је компатибилност принципа очигледности са истраживачким техникама и инструменатима. Овим радом препозната је потреба за формирањем нове педагошке дисциплине, Комениологије која ће дати нову перспективу овом педагошком дојању и неговати критички осврт у односу на његову педагошку теорију, утврдити целисходност примене његових педагошких принципа обзиром на промене и изазове пред којим се налази савремени наставни процес.

M53

	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	<u>НЕ</u>	ДЕЛИМИЧНО	
6.	Srećić, S. (2019). Podsticanje moralnog razvoja dece zaštićene porodičnim smeštajem u hraniteljskim porodicama, <i>Godišnjak za pedagogiju</i> , 4 (2), 73-85 ISSN 1821-4770 UDK 37.034:364.4-053.2 https://doi.org/10.46630/gped.2.2019.06				
	Ово истраживање реализовано је са циљем утврђивања васпитних фактора у хранитељским породицама и моралног развоја деце на хранитељству предадолесцентног и адолесцентног узраста. Резултати истраживања су показали да се и хранитељи и деца налазе на конвенционалном касном стадијуму моралног развоја. Добијене корелације позитивног смера на појединим стадијумима у испитивању повезаности стадијума моралног расуђивања детета које је на хранитељству са стадијумом моралног расуђивања хранитеља као и добијене корелације позитивног и негативног смера приликом утврђивања васпитних поступака хранитеља у подстицању моралног развоја деце на смештају показују да не постоји усклађеност и структурисан васпитни утицај на пољу подстицања моралног развоја деце у хранитељским породицама већ да је он условљен бројним индивидуалним, породичним и срединским факторима што сведочи у прилог великој хетерогености мреже хранитељских породица. Добијени резултати истраживања имплицирају потребу за већом стручном подршком како хранитељским породицама тако и професионалцима у подстицању моралног развоја деце без родитељског старања.				M54
	Рад припада научној области докторске дисертације	<u>ДА</u>	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	
7.	Сретић, С. и Петровић, Ј. (2022). Развој Социјалне педагогије као педагошког правца и њен утицај на даљи ток развоја педагошке науке, <i>Годишњак за педагогију</i> , 7(2), 51–64. ISSN 1821-4770 UDK 37.013.42 https://doi.org/10.46630/gped.2.2022.4				
	У овом раду аутори се баве проучавањем историјског развоја социјалне педагогије као педагошког правца, њеног утицаја на каснији развој социјалне педагогије као самосталне научне дисциплине те на развој педагошке науке у целини. Анализиране су следеће појаве и процеси: друштвено-историјски услови у којима се социјална педагогија као педагошки правац јавља; теоријске основе овог педагошког правца; ток њеног развоја; утицаји социјалне педагогије на даљи развој педагошке науке. На темељу примењене технике анализе садржаја доступних историјских и педагошких научних извора закључује се о у утицају социјалне педагогије као педагошког правца на савремену педагогију и то на два начина. Један се огледа кроз развој социјалне педагогије као посебне дисциплине са јасно издвојеним пољем деловања у оквиру педагошке науке, а други кроз прихватање одређених постулата у савременој педагогији у смислу схватања циљева васпитања и школе и улоге друштва у васпитању.				M53
	Рад припада научној области докторске дисертације	<u>ДА</u>	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	
8.	Srećić, S. (2022). The influence of individual factors on the lack of empathy in peer violence in the age of the Kovid 19 pandemic. Zbornik radova sa međunarodne naučne konferencije „Aktuelnosti u logopediji, okupacionoj terapiji, psihologiji i socijalnom radu-ALOPS 22“. Beograd: Visoka škola socijalnog rada.				
	Посматрајући феномен вршњачког насиља као групну активност, а имајући у виду његову свеprisутност, у овом раду проблем вршњачког насиља посматран је са позиције починилаца вршњачког насилног акта, а са циљем да се утврди утицај индивидуалних фактора у односу на испољавање емпатије међу починиоцима вршњачког насиља који су евидентирани у основним и средњим школама на територији Града Ниша као и пред Центром за социјални рад у Нишу. Добијени резултати су показали да починиоци вршњачког насиља испољавају емпатију на појединим субскалама когнитивне и афективне димензије као и да поједини индивидуални фактори (разред, узраст и тип насеља) утичу на испољеност емпатије међу починиоцима вршњачког насиља.				M33
	Рад припада научној области докторске дисертације	<u>ДА</u>	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 5 радова, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА КАНДИДАТА ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ ТЕМЕ

Кандидат испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета да поднесе захтев за одобравање теме докторске дисертације

ДА НЕ

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА МЕНТОРА

Име и презиме, звање	Бисера С. Јевтић, доктор педагошких наука
Ужа научна област за коју је изабран у звање	Педагогија
Датум избора	04.06.2018. год.
Установа у којој је запослен	Филозофски факултет Ниш
Е-пошта	bisera.jevtic@filfak.ni.ac.rs

Најзначајнији радови ментора из научне области којој припада тема докторске дисертације		
Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Nenad Suzic' e Bisera Jevtic' (2015). Alunni vittime e aggressori, <i>Journal DdA - Difficolta di Apprendimento e Didattica Inclusiva</i> , Vol.3, No.1, pp. 99–109. ISSN: 2233-3188 https://rivistedigitali.erickson.it/difficolta-di-apprendimento/	M23
2.	Jevtić, B. (2015). Aggressive Behavior of Students in Serbia, <i>Journal Pedagogika/Pedagogy</i> , Vol. 118, No. 2, pp. 204-216. ISSN 1392-0340, http://dx.doi.org/10.15823/p.2015.015	M23
3.	Jevtić, B. (2011). Causes of antisocial behavior of adolescents, <i>Journal Problems of Education in the 21st Century</i> , Vol.38, pp.24-36; ISSN 1822-7864 LiPEC 2011; ICID:971785(UDK)	M23
4.	Jevtić, B. (2014). Teachers Pedagogical actions affecting the moral development of personality, <i>Journal Problems of Education in the 21st Century-Education: General issues and insights</i> , Vol.58, pp. 67-81. https://doi.org/10.3325/pec/14.58.67 LiPECICID 1096673(UDK) ISSN1822-7864	M23
5.	Jevtić, B. & Milošević, D. (2021). Adolescents preferences for media content and their perceptions of dominant value orientations un the media, <i>Problems of education in the 21st century</i> , Vol. 79, No. 1, pp. 34-46. https://doi.org/10.33225/pec/21.79.34 ISSN 1822-7864 Print, ISSN 2538-7111 /Online/ Impact Factor.pl (0.652) http://www.jbse.webinfo.lt/Problems_of_Education.htm http://www.scientiasocialis.lt/pec/	M23
6.	Jevtić, B. & Petrović, J. (2016). Emotional education as the basis for peer violence prevention. <i>Didactica Slovenica, pedagoška obzorja</i> , Letnik 31/1, pp. 113-127. ISSN 0353-1392 COBISS.SR-ID 1142020 UDK 371/372 http://www.pedagoska-obzorja.si/revija	M23
7.	Jevtić, B. (2021). Moral kao praksa pedagoške etike, <i>Crkvene studije</i> , Vol. XIX, No. 19. pp.277-288. https://doi.org/10.18485/ccs-cs2022.19.19.16 ISSN 1820-2446 (print) COBISS.SR-ID 115723532 UDC 37.034 37.013.46	M23
8.	Jevtić, B. (2017). The attitude of teachers towards prosocial behaviour and academic achievement in Serbia, <i>Problems of education in the 21st century</i> , Vol. 75, No. 1, pp. 34-54. ISSN 1822-7864 https://doi.org/10.3325/pec/17.75.34	M23
9.	Евтић Б. (2018). НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В СЕРБИИ, <i>МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК (ВЕСТНИК ОБЪЕДИНЕНИЯ ПРАВОСЛАВНЫХ УЧЕНЫХ)</i> , № 4, 5-11. ISSN 2409-6180, УДК 37.035	M23
10.	Јевтић, Б. (2015). Корелација породичног и школског васпитања у примени васпитних поступака методе подстицања и спречавања, <i>Теме: часопис за друштвене науке</i> , Год. XXXIX, Бр. 3 (јул-септембар), стр. 845-865. ISSN 0353-7919 ISSN 1820-7804 (Online) http://teme2.junis.ni.ac.rs/index.php/TEME/article/view/66	M24
11.	Jevtić, B. & Stošić, R. (2017). Η διδακτέα ύλη του Μαθήματος των Θρησκευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Σερβία, <i>Crkvene studije</i> , God. XIV, Br. 14, str. 661-673. ISSN 1820-2446=Црквене студије COBISS.SR-ID 115723532 UDK 371.3:271.2-472.3 27 - 472:373.5(497.11) http://crkvenestudije-churchstudies.com/index.php/studies/article/view/404/380	M24
12.	Jevtić, B. & Mikanović, B. (2017). Students of Physical Education and Sports as Victims and Bullies, their Academic Self-concept and Interpersonal Trust within Family, <i>Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport</i> , Vol. 15, No. 2. Pp.283-293. ISSN 1451-740X (print) ISSN 2406-0496 (Online) http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FUPhysEdSport/article/view/2680	M24
13.	Jevtić, B., Đorić, G. & Milošević, D. (2019). Developing Social Competencies of Pupils through Workshops in Physical Education classes, <i>Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport</i> , Vol. 17, No. 2, pp. 259-275. ISSN 1451-740X (Print) ISSN 2406-0496 (Online) https://doi.org/10.22190/FUPES190314025J	M24
14.	Jevtić, B. & Jovanović, M. (2017). School indicators of encouraging the humanistic education of adolescents, <i>Теме: часопис за друштвене науке</i> , Vol. XLI, No. 3, pp. 587-606. ISSN 0353-7919, ISSN 1820-7804 (Online) COBISS. SR-ID 559631 https://doi.org/10.22190/TEME1703587J	M24
15.	Јевтић, Б. (2017). Индикативни показатељи изложености вршњачком насиљу, <i>Годишњак Педагошког факултета у Врању</i> , Књига 8, 1, стр. 153-167. ISSN 2466-3905 COBISS.SR-ID 221686284 УДК 37.06-055.25 37.064.3	M52
16.	Микановић, Б. и Јевтић, Б. (2015). Multicultural environment and peer violence in elementary schools, <i>Педагогија: часопис форума педагога</i> , Год. LXX, Бр. 4. стр. 459-475. ISSN 0031-3807 UDK: 37	M51
17.	Јевтић, Б. (2016). Вредносне оријентације као стратегија превенције вршњачког насиља, <i>Педагогија: часопис форума педагога</i> . Год. LXII, Бр. 1. стр. 37-47. ISSN 0031-3807 UDK: (316.624-057.874) (59.923.5-057.874)	M51
18.	Јевтић, Б. (2016). Вршњачки притисак као негативни школски контекстуални фактор, У Б.	M33

	Микановић (Ур.): <i>Хуманистичко и еманципаторско васпитање, Зборник радова</i> (стр. 171-186). Бања Лука: Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци. ISBN 978-99955-59-79-3 COBISS.RS-ID 6192664	
19.	Јевтић, Б. (2015). Ефекти индикатора виоленције у школској средини, <i>Педагогија: часопис форума педагога</i> , Год. LXX. Бр. 2. стр. 215-225. ISSN 0031-3807 UDK: 316.624-053.6(497.11)	M51
20.	Jevtić, B. (2014). Moral Judgement of Delinquents, <i>Journal Procedia: Social and Behavioral Sciences</i> , Volume 149, pp. 449-455. ISSN: 1877-0428 https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.08.286	M23
21.	Jevtić, B. (2013). Showing and Exposure to Peer Bullying in a Sample of Serbian Student, <i>International Journal of Elementary Education, (IJEEDU)</i> , Vol. 2, Issue 1, pp. 8-15. ISSN 2328-7640 (online) ISSN 2328-7632 (print) https://doi.org/10.11648/j.ijedu.20130201.12 http://www.sciencepublishinggroup.com/journal/index.jsessionid=0B17D3A370F9FF4C23929EC53D83E2DDtomcat1?journalid=192	M23
22.	Јевтић, Б. (2012). Frequency violence among children in the school community, <i>Interdisciplinary Management research VIII</i> , pp. 717-729. ISBN 978-953-253-105-3, ISSN 1847-0408, CIP 130421087	M33
23.	Jevtić, B. (2013). Delinkventni poremećaji u socijalnom ponašanju mladih, <i>Radovi: časopis za humanističke i društvene nauke</i> , Br. 17, str. 131-150. ISSN 1512-505X	M52
24.	Jevtić, B. i Mihajlović, M. (2015). Faktori koji podstiču razvoj delinkventnog ponašanja mladih. U: Milenović Ž i Bašćarević, S. (Ur.). <i>Nastava i nauka u vremenu i prostoru</i> . (387-403). Priština: Učiteljski fakultet Leposavić. ISBN 978-86-84143-46-6 COBISS.SR-ID 220179212	M52
25.	Jevtić, B. (2013). Apercpcija dometa akumulacije nasilja u školama. U: Nikolić, M. (Ur.). <i>Unapredjenje kvalitete života djece i mladih</i> (109-121). Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet ISSN 1986-9886	M33
26.	Јевтић, Б. (2015). Учесталост агресивног понашања ученика основне школе, <i>Педагошка стварност: часопис за школска и културно-просветна питања</i> , Год. LXI. Бр. 2. стр. 276-288. ISSN 0553-4569 UDK 316.624-053.5 COBISS.SR-ID 3883522 BIBLID 0553-4569, 61(2015), 2	M52
27.	Јевтић, Б. (2015). Утицај медијског насиља на агресивно понашање деце и младих. <i>Учитељ: часопис Савеза учитеља Републике Србије</i> , Год. XXXIII Бр.1. стр.15-30. ISSN 0352-2253 UDK 316.624-053.62 COBISS.SR-ID 128023	M53

Ментор испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета

ДА НЕ

Образложење.....

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ

Предлог наслова теме докторске дисертације	Мултифакторски утицај на развој поремећаја у социјалном понашању малолетних кривично (не)одговорних починилаца
Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке
Научна област	Педагошке и андрагошке науке
Ужа научна област	Педагогија
Научна дисциплина	Социјална педагогија

1. Предмет научног истраживања (до 800 речи)

Феномен поремећаја у социјалном понашању деце и младих стара је али увек актуелна друштвена појава која перманентно интригира друштвене заједнице широм света. Реч је о појави која није спецификум једног времена, друштва, система или пак поднебља. Нарочито данас у савременом, постмодернистичком свету који се карактерише континуираним и рапидним променама у свим сферама друштвеног живота, деца и млади суочени са бројним изазовима на све ранијем календарском узрасту, све већим интензитетом манифестују све суровије облике понашања која нису у складу са постојећим друштвеним правилима и нормама чинећи притом озбиљна и тешка кривична дела. Зато се онда са правом може рећи да поремећаји у социјалном понашању све више попримају обележја друштвене алармантности и захтевају интегрисани, мултидисциплинарни приступ. Овакав тренд нарочито је доминантан у друштвеним системима попут нашег који се карактерише пролонгираном транзицијом, стању које не погодује процесу реаговања и сузбијања овог комплексног и нарасе динамичног проблема. Све „тежа и неизвеснија економска ситуација, распад вредносно-моралног система, дисторзија морала инкорпорирана у систем васпитања“ (Gojković i Vukićević, 2011, str. 202), непостојање сигурности и јасних граница (Jugović, Žunić Pavlović i Brkić, 2009; Koller Trbović i Žizak, 2012) чине процес друштвено-пожељног развоја најосетљивије циљне групе, деце и младих сложеним и отежавајућим.

Социјална педагогија као млада педагошка дисциплина која је доминантно орјентисана на процес васпитања, која своје теоријско утемељење проналази у процесу социјализације, а своје практичне активности остварује кроз превенцију, компензацију и корективне мере (Јевтић и Кнежевић-Флорић, 2011) овај концепт посматра стављајући га у контекст друштвених промена, система вредности, васпитних функција и улога породице које се остварују у одређеном социјалном, политичком, економском и културном простору (Југовић, 2007). Дакле, социјално-педагошки приступ овом феномену апострофира његов дводимензионални карактер и то индивидуални, јер је носилац оваког понашања појединац, а социјални јер оваква понашања се преко

друштвених норми и система вредности посредно или непосредно доводе у везу са понашањем других људи и друштвом као системом, изазивајући притом друштвену реакцију (Јевтић и Кнежевић-Флорић, 2011). Под поремећајима у социјалном понашању, у најширем смислу подразумевају се сва „она понашања којим се нарушавају права других и крше основне, узрасту примерене социјалне норме и правила понашања“ (Стакић, 2016, стр. 39). Реч је дакле о аберантним формама мишљења, понашања и емоција који су у контрадикцији са моралним, правним нормама и прокламованим конвенцијама. Таква понашања сагледавамо дуж континуума, од оних лакших који се могу кориговати педагошком интервенцијом до оних озбиљних, тешко корегибилних који представљају озбиљан ризик по саму младу особу и окружење у ком се налази. Сама чињеница да интензивна манифестација проблема у социјалном понашању на раној адолесценцији може бити и најчешће јесте предиктор учвршћивања таквих образаца понашања и формирања антисоцијалне структуре личности довољан је разлог за истраживање фактора који леже у основи овог проблема и примену бројних социјално-педагошких активности. Насупрот истраживањима на нашим просторима (Жунић-Павловић и Поповић-Ћитић, 2011; Марковић и сар., 2011; Јеђуд и Novak, 2005; Koller-Trbović, Nikolić i Dganžić, 2005) којима је најчешће праћен ефекат појединих фактора на развој поремећаја у социјалном понашању младих, резултати иностраних емпиријских студија (нпр. Artur et al., 2002; Assink, et al., 2015; Farrington, Gaffney & Ttofi, 2016; Anjaswarni et al., 2019; Bobbio et al, 2020; Barnow et al., 2005) показују да формирани поремећаји у социјалном понашању последица су симултаног дејства више фактора, индивидуалних, породичних, срединских. Дакле, ниједан од фактора појединачно није довољан да би се објаснио феномен, већ је реч о њиховом кумулативном дејству, а што желимо и овим истраживањем да представимо. Јер, разумевање и препознавање мултиплих фактора ризика (индивидуални, породични, средински) отвара простор не само за предикцију јављања и одржавања различитих поремећаја у социјалном понашању деце и младих већ и примену разноврсних превентивних и корективних социјално-педагошких активности (индивидуални и групни саветодавни рад, радионице и дневни боравак за младе) које нуде специфичне одговоре на потребе и проблеме ове групе младих, пружајући им корективно и компензаторско искуство. У складу са наведеним, предмет истраживања је: повезаност мултиплих фактора ризика и узрока (темперамент и карактер као црте личности; агресивност, квалитет породичних интеракција, емоционални и бихејвиорални проблеми, пол, националност, узраст, разред, редовност похађања наставе и успех у школи, структура породице, број деце у породици, степен образовања родитеља, социоекономски статус породице, тип насеља у ком живе, присутност починилаца кривичних дела у породици, појава насиља у породици; постојање психопатолошких симптома у породици) на развој поремећаја у социјалном понашању као предиктором вршења кривичних дела деце и младих.

2. Усклађеност проблематике са коришћеном литературом (до 200 речи)

Кандидаткиња Сања Сретић је у пријави теме навела попис литературе у коме је садржана обимна библиографска грађа, при чему велики број референци чине савремени истраживачки радови са интернационалног образовног простора. С обзиром на то да је у фокусу дисертације синергијско деловање више различитих чинилаца на развој поремећаја у социјалном понашању малолетника, литература на коју ће се кандидаткиња ослонити у изради овог рада обухватиће широк дијапазон извора и истраживачких студија из области педагогије, психологије, права, социологије, криминологије, и др. што говори у прилог кохерентности и интердисциплинарног приступа у проучавању проблема. Имајући у виду комплексност и специфичност проблема који ће се проучавати како са теоријског тако и са емпиријског стајалишта, може се закључити да је предвиђена литература у потпуности усаглашена са предложеном темом докторске дисертације и феноменом који кандидаткиња истражује.

3. Циљеви научног истраживања (до 500 речи)

Обзиром на потребу за испитивањем повезаности тј. релације већег броја фактора који децу и младе чине сензибилисанијим за развој поремећаја у социјалном понашању те чињење кривичних дела, циљ истраживања биће оријентисан ка спровођењу анализе релевантних националних и међународних докумената о специфичностима и третману деце и младих са поремећајима у социјалном понашању која последично доводе до чињења кривичних дела и систематизовати кључне социјално-педагошке инпуте у овој области. Такође, емпиријским путем утврдиће се утицај различитих фактора (индивидуални, породични и фактори друштвене заједнице) на развој поремећаја у социјалном понашању и чињење кривичних дела.

У складу са напред постављеним циљевима истраживања, формулисани су следећи истраживачки задаци:

1. Анализом релевантних националних и међународних докумената идентификовати кључне социјално-педагошке инпуте о специфичностима и третману деце и младих са поремећајем у социјалном понашању која чине кривична дела.
2. Испитати утицај димензија темперамента (избегавање казне, потрага за новинама, зависност од награде и истрајност) и димензија карактера (кооперативност, самоусмереност, селф-трансценденција) на развој поремећаја у социјалном понашању деце и младих.
3. Истражити утицај манифестног агресивног понашања деце и младих на развој поремећаја у социјалном понашању кроз сегменте: негативистичко, непријатељско и пркосно понашање; понашање којима се угрожавају темељна права других и важне социјалне норме; насилно понашање.
4. Утврдити утицај квалитета породичних интеракција на развој поремећаја у социјалном понашању са аспекта: а) прихватања од стране родитеља (емоционална топлина, интимност); б) одбацивања од стране родитеља (контрола, емоционално занемаривање).

5. Мапирати заступљеност и особености емоционалних и бихејвиоралних проблема (просоцијалност, хиперактивност, проблеми са вршњацима и проблеми у понашању) на развој поремећаја у социјалном понашању деце и младих.

6. Анализирати развој поремећаја у социјалном развоју деце и младих у односу на: пол, националност, узраст, разред, редовност похађања наставе и успех у школи, структура породице, број деце у породици, степен образовања родитеља, социоекономски статус породице, тип насеља у ком живе, присутност починилаца кривичних дела у породици, појаву насиља у породици, постојање психопатолошких симптома у породици.

4. Очекивани резултати, научна заснованост и допринос истраживања (до 200 речи)

Очекује се да национални и међународни документи у области заштите личности, права и интереса деце и младих садрже кључне социјално-педагошке инпуте о специфичностима и третману деце и младих са поремећајем у социјалном понашању која чине кривична дела. Такође, очекује се да резултати истраживања покажу значајан допринос сваког појединачно испитиваног фактора (темперамент и карактер као црте личности; агресивност, квалитет породичних интеракција, емоционални и бихејвиорални проблеми, пол, националност, узраст, разред, редовност похађања наставе и успех у школи, структура породице, број деце у породици, степен образовања родитеља, социоекономски статус породице, тип насеља у ком живе, присутност починилаца кривичних дела у породици, појава насиља у породици, постојање психопатолошких феномена у породици) на развој поремећаја у социјалном понашању деце и младих те последично чињење кривичних дела. Другим речима, очекује се да ће резултати научног истраживања показати да је развој поремећаја у социјалном понашању који за последицу имају чињење кривичних дела деце и младих резултат кумулативног, синергијског дејства више фактора (индивидуалних, породичних, срединских).

Значајан допринос овог истраживања огледао би се у томе да доносиоцима одлука на највишим инстанцама, реализаторима васпитно-образовног рада и другим професионалцима из различитих области чији је мандат да штите личност, права и интересе деце и младих укаже не само на неопходност препознавања фактора ризика за развој поремећаја у социјалном понашању већ да апострофира вредност превентивног деловања, препознавања и валоризовања протективних фактора, а све у циљу сузбијања даљег развоја овог комплексног друштвеног проблема.

5. Примењене научне методе (до 300 речи)

У истраживању ће бити коришћена дескриптивна метода, техника анализе садржаја (за први истраживачки задатак), техника анкетања и скалирања (за други, трећи, четврти, пети и шести истраживачки задатак).

Теоријска анализа садржаја обухвата анализу релевантних националних докумената из области заштите деце и младих са поремећајима у социјалном понашању: *Конвенција о правима детета; Међународни инструменти УН и СЕ; Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица; Породични закон; Правилник о извршењу васпитних мера посебних обавеза; Закон о основама система васпитања и образовања; Закон о средњем васпитању и образовању; Национални план акције за децу; Национална стратегија за младе за период од 2015 до 2025. год; Стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља за период од 2020-2023. год; Кривични закон Републике Србије.; Закон о прекршајима.*

Технике анкетања и скалирања биће усмерене на истраживање ставова деце и младих са поремећајима у социјалном понашању о утицају различитих фактора (темперамент и карактер, агресивност, квалитет породичних интеракција, емоционални и бихејвиорални проблеми; пол, националност, узраст, разред, редовност похађања наставе и успех у школи, структура породице, број деце у породици, степен образовања родитеља, социоекономски статус породице, тип насеља у ком живе, присутност починилаца кривичних дела у породици, појава насиља у породици, постојање психопатолошких симптома у породици) на развој поремећаја у социјалном понашању деце и младих те чињења кривичних дела.

Планирано је да се узорком истраживања обухвати око 150-оро деце и младих са поремећајима у социјалном понашању који се налазе на евиденцији Центара за социјални рад и установа за заштиту деце и младих са поремећајима у социјалном понашању која чине кривична дела.

Подаци добијени путем скалирања и анкетања биће обрађени у статистичком програму SPSS (*Statistical Package for Social Sciences*) применом одговарајућих статистичких поступака пригодних потребама истраживања.

Импликације које ће проистећи из истраживачких налаза могу представљати вредну основу за развој и унапређивање теоријског концепта и непосредне праксе у раду са децом и младима са поремећајима у социјалном понашању.

Предложена тема се
прихвата неизмењена

ДА

НЕ

Коначан наслов теме
докторске дисертације

Мултифакторски утицај на развој поремећаја у социјалном понашању малолетних кривично (не)одговорних починилаца

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Комисија закључује да је пријава теме докторске дисертације *Мултифакторски утицај на развој поремећаја у социјалном понашању малолетних кривично (не)одговорних починилаца* утемељена на комплексном и свеобухватном приступу истраживања различитих и вишеструких фактора који утичу на појаву и развој антисоцијалног понашања малолетних лица. Озбиљност и намера да се холистички сагледа проблем, што исцрпније и обухватније анализира из различитих углова и аспеката указује на научну и стручну компетентност кандидаткиње. Предложена тема је научно оправдана, јасна у теоријском-методолошком погледу, а истраживачки дизајн прецизно постављен и дефинисан. Проучавање ове теме је значајно како за развој педагошке науке тако и за будућа деловања у правцу креирања како превентивних тако и корективних модела и образовних програма у раду са малолетним починиоцима кривичних дела који не подлежу одговорности.

У складу са наведеним, и увидом и приложеном биографију и библиографију кандидаткиње, Комисија са задовољством предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета и Научно-стручном већу за друштвене и хуманистичке науке Универзитета у Нишу да се Сањи Сретић одобри израда предложене теме докторске дисертације и да се проф. др Бисера Јевтић именује за ментора.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Број одлуке НСВ о именовању Комисије 8/18-01-001/23-022

Датум именовања Комисије 02.03.2023. год.

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др. Драгана Јовановић, доцент	председник	
	Педагогија (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
2.	Др. Бисера Јевтић, редовни професор	ментор	
	Педагогија (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
3.	Др. Емина Копас Вукашиновић, редовни професор	члан	
	Педагогија (Научна област)	Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина (Установа у којој је запослен)	
4.	Др. Јелена Максимовић, редовни професор	члан	
	Педагогија (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
5.	Др. Јелена Петровић, ванредни професор	члан	
	Педагогија (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

.....